

Förbandsbesöksrapport FMTS

12 oktober 2023

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Föreliggande rapport utgör en dialog med er. Ni har möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll, korrigera eventuella felaktigheter och upplysa Pliktrådet om sakförhållanden som ni anser saknas. Eventuella synpunkter ska vara isak.andersson@pliktradet.se tillhanda senast 2023-11-09. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Isak Andersson

Annie Hugosson

Information om förbandet

FMTS är beläget inom Halmstad garnison och delar många funktioner med Lv 6 såsom försvarshälsan, förrådet och soldathemmet. Förbandet upplever att detta medför logistiska problem, såsom när någon behöver sjukmönstra så behöver ett befäl skjutsa den värnpliktiga till Lv 6. Förbandet utbildar i år två plutoner som består av cirka 70 värnpliktiga, bland dem finns fyra Plutonbefälselever. Förbandet har inte sedan återetableringen av värnplikten utbildat Plutonbefälselever. Förbandet anordnar också ett antal centrala befattningsutbildningar (CBU) på förbandet där värnpliktiga från andra förband utbildas.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket som har kommunicerats till FMST. I rapporten kommer vi främst behandla punkterna nedan. Det är punkter som Pliktrådet önskar förbandet fortsätter med samt tar itu med:

- Pliktrådet uppfattade under besöket att skyddsassistenternas utbildning var planerad 15 veckor in i utbildningen. Pliktrådet uppmanar förbandet att utbilda skyddsassistenterna tidigare.
- Pliktrådet blev informerade om att de värnpliktiga inte fick kvällsledigt en enda kväll under deras första åtta veckor på förbandet. Pliktrådet uppmanar förbandet att inte göra om det. Pliktrådet uppmärksammade däremot att det hanterades bra när problematiken lyftes av LMA.
- Pliktrådet uppfattar att förbandet och de värnpliktiga upplever konsekvenser som medföljer med att FMST delar förråd och försvarshälsa med Lv 6.
- Under besöket uppfattade Pliktrådet att medinflytandesystemet is stort fungerar bra på FMST.

Punkterna kommer att följas upp under andra besöket.

Arbetsmiljö & säkerhet

De värnpliktiga skyddsassistenterna hade under besöket inte fått utbildning i rollen. Utbildning för skyddsassistenter var planerad v 45. De ryckte in v 30, skyddsassistenterna får alltså ingen utbildning förrän efter 15 veckor. Den första perioden av värnplikten upplevs ofta som den mest påfrestande och utan utbildade skyddsassistenter tappar de värnpliktiga sin möjlighet att delta i arbetsmiljöarbetet på ett godtagbart sätt. Pliktrådet berättade om problematiken med att utbilda skyddsassistenterna så sent för förbandsledningen och detta skulle ses över av förbandet.

Skyddsassistenterna hade fått delta i en arbetsmiljökommitté. De värnpliktiga uppskattade att de fick vara med, däremot upplevde dem att de inte visste vad deras roll där innebar. Förbandschefen informerar Pliktrådet att detta beror på att den första träffen skulle fungera som en introduktion för skyddsassistenterna.

I övrigt uppfattar Pliktrådet inga brister i arbetsmiljöarbetet eller säkerheten på förbandet. Pliktrådet tar i samtal med värnpliktiga del av att utbildningen heta arbeten upplevs fungera på ett säkert sätt.

Försvarshälsan

Förbandet delar försvarshälsa med Lv 6, där finns det 15 anställda, som är läkare, sjuksköterskor, psykologer och fysioterapeuter. Förbandet uttrycker att det medför en logistisk utmaning att skjutsa värnpliktiga till sjukmönstring. En pluton upplever att de alltid får skjuts till försvarshälsan, medans den andra plutonen behöver gå till försvarshälsan. De värnpliktiga på FMST upplever att det är orättvist att en pluton alltid får skjuts medans de behöver gå. Pliktrådet och förbandsledningen diskuterade saken kort under besöket, förbandsledningen informerade Pliktrådet om att detta kommer att följas upp.

Försvarshälsan upplever inte att det är några typer av skador som sticker ut i mängden, förutom nageltrång, som beskrivs som ett problemområde. Försvarshälsan spekulerar i att det kan bero på bristande kunskap i fotvård på individnivå.

Fysisk belastning

Plikträdet uppfattar att förbandet följer en belastningstrappa. På plutonerna har de värnpliktiga fått utse en fys-ansvarig som följer upp plutonens belastning och fysiska nivå. Plikträdet uppfattar att detta är uppskattat av de värnpliktiga och uppmanar förbandet att fortsätta med detta.

Psykisk hälsa

Försvarshälsan och värnpliktskonsulenten upplever att det är ett lugnt år. Plikträdet fick inte någon annan uppfattning i samtal med de förtroendevalda på förbandet.

Värnpliktskonsulenten informerade plikträdet om att hon upplevde ett ökat söktryck när de värnpliktiga inte fick ledigt kvällstid under de första åtta veckorna av sin värnplikt. Förbandet anser att den bakomliggande tanken var god och att de ville säkerställa att de värnpliktiga tog hand om deras hälsa och materiell. Plikträdet vill betona vikten av en meningsfull fritid för de värnpliktigas psykiska hälsa.

Plikträdet och försvarshälsan diskuterade vikten av feedback på individnivå. En klapp på axeln betyder mycket för enskild värnpliktig och kan förhindra samt förebygga prestationsångest. Plikträdet i samråd med försvarshälsan uppmanar förbandet att arbeta med detta.

Attityder & jargong

Plikträdet uppfattar att det är generellt sett är en god jargong på förbandet. Plikträdet anser att förbandet i de fall då dålig jargong förekommer hanterar ärendet bra. Däremot uppfattar Plikträdet att det finns en tävlingsinriktad och hetsig jargong mellan FMFS och Lv 6 och uppmanar förbanden att jobba med detta för att säkerställa att det inte eskalerar.

Avbruten utbildning

Plikträdet tog under besöket del av att det är en värnpliktig på förbandet som har behövt avbryta sin utbildning på grund av psykisk ohälsa.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Plikträdet uppfattade under besöket att de värnpliktigas boendemiljö var god. Det hade nyligen genomförts en renovering av toaletter och duschar. De värnpliktiga har tillgång till dagrum med kyl, frys och mikrovågsugn.

Under besöket tog Plikträdet del av att det finns tillgång till Wi-Fi inne i kasernerna, men att de värnpliktiga inte fått ut lösenordet. Plikträdet informerade förbandsledningen och det skulle åtgärdas.

Materiel & personlig utrustning

Pliktrådet uppfattade under besöket på FMST att alla värnpliktiga fått ut både regnställ och kängor. En värnpliktig på förbandet berättade om en rädsla över att byta ett söndrigt regnställ, för att denne då skulle riskera att få ut skalplagget istället.

Pliktrådet uppfattar att de värnpliktiga kvinnorna får ut en ersättning på 1 300 kr för att köpa egna underkläder. De värnpliktiga får också ett presentkort till ett värde av 1 500 kr för att köpa två par träningskor. Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta med detta.

Under besöket blev Pliktrådet informerade av försörjningsavdelningen på Halmstad garnison att det går bra för värnpliktiga att blanda mellan trosor och kalsonger. Pliktrådet uppfattar att de värnpliktiga inte visste om detta och önskar att förbandet säkerställer att de värnpliktiga får ta del av den informationen.

Det framkom även att försörjningsavdelningen på Halmstad garnison hade fått in skyddsglasögon i modell 10, 11 och 12. Dessvärre delar förrådet inte ut dessa då man vill slutförbruka de gamla skyddsglasögonen. De värnpliktiga på förbandet berättar om hur skyddsglasögon 08, som de har ute nu, lätt immar igen. Pliktrådet vill belysa vikten av att ny materiell inte bara lagerhålls utan kommer ut till enskild värnpliktig.

Medinflytande

De förtroendevalda på förbandet informerade Pliktrådet om att medinflytandet fungerar bra på förbandet. De upplever att de kan lyfta saker i förtroendesparet. Pliktrådet uppfattar att de värnpliktiga får gehör när de lyfter problem och att enskilda befäl i vissa fall ska ha bätt om ursäkt.

På plutonens timme använder förbandet en personlig stridsvärdesindikator, de förtroendevalda får ta del av det sammanställda resultatet. Pliktrådet uppfattar att det är mycket uppskattat av de värnpliktiga. De förtroendevalda upplever att det ger möjlighet att diskutera psykisk hälsa på plutonens timme.

De värnpliktiga på förbandet informerade Pliktrådet om att de yngre befälen belyser vikten av medinflytande samt att de värnpliktiga vågar lyfta saker. Detta uppfattar Pliktrådet att de värnpliktiga uppskattar.

Meningsfull utbildning

Till Pliktrådets kännedom får de värnpliktiga en meningsfull utbildning.

De värnpliktiga som genomför CBU på förbandet var mycket nöjda med sin utbildning på FMST och uppskattade instruktörernas utbildningsmetodik. De får ut en iPad som innehåller allt utbildningsmaterial, vilket var mycket uppskattat, däremot önskade de att få en tydligare utbildning i hur deras Ipad ska användas.

Information & mönstring

De förtroendevalda på förbandet informerade Pliktrådet om att de värnpliktiga på förbandet var mycket missnöjda med informationen om deras befattningar inför och efter inryck. Enligt en av de förtroendevalda så är "befattningarna kaos". De förtroendevalda på förbandet informerar Pliktrådet

om att de fick ut en lista på olika befattningar, men att det stod fel i listan. Pliktrådet uppmanar förbundet att jobba med informationen som kommer ut till de värnpliktiga. Pliktrådet föreslår att plutonerna på förbundet samlar de värnpliktiga och går igenom enskilda befattningar på plutonen.

De värnpliktiga som genomför CBU på förbundet informerade Pliktrådet om att de inte fått information om att de skulle genomföra utbildning på annan ort än den som stod i inskrivningsbeslutet i mer än sex veckor. Pliktrådet ser mycket problematiskt på detta. Informationen om att de skulle genomföra utbildning på annan ort kom också alldeles för sent, i vissa fall veckan innan. Pliktrådet uppmanar hemförbanden (A 8, I 19 och P 7) att åtgärda detta inför nästa inryck. Pliktrådet kommer att lyfta detta med den centrala värnplikts-handläggaren i Armén.

Meningsfull fritid

De värnpliktiga på FMTS fick under de åtta första veckorna ingen kvällsledighet, något som de värnpliktiga upplevde vara mycket påfrestande. Värnpliktskonsulenten berättar för Pliktrådet att hon ansåg att det var mycket problematiskt. När hon fick reda på det ska det ha åtgärdats direkt. Pliktrådet delar värnpliktskonsulentens uppfattning och uppmanar förbundet att inte göra så igen.

De värnpliktiga har tillgång till dagrum och Torgmässen. Inne på Torgmässen finns tillgång till en kiosk samt möjlighet att spela spel och umgås. Detta ger de värnpliktiga till del en möjlighet att få en meningsfull fritid. Men Pliktrådet anser att det inte kan rättfärdiga att de värnpliktiga inte får lämna förbundet.

Förbundets närhet till Halmstad ger goda förutsättningar till en meningsfull fritid.

Resor

De förtroendevalda informerade Pliktrådet om att de värnpliktiga på förbundet är mycket nöjda med deras resor. De upplever att reseansvarig på förbundet är mycket driven och mån om att de värnpliktiga ska få rätt resor.

Däremot informerade de värnpliktiga som genomförde CBU Pliktrådet om att de var mycket missnöjda med deras resor och att resorna ofta strular. Förbundet informerade Pliktrådet att deras hemförband är ansvariga för detta (A 8, I 19 och P 7).

Soldathem

Soldathemmet på FMTS delas med Lv 6 och är beläget utanför Lv 6, cirka 20 minuter gång från FMTS. Soldathemsföreståndaren informerar Pliktrådet om att den största begränsningen hon upplever är avståndet till FMTS. För de värnpliktiga blir det en promenad på totalt cirka 40 minuter för att komma till Soldathemmet.

På P 18 så är soldathemmet också beläget långt ifrån förbundet. Där får de värnpliktiga, efter tjänstetid, tillgång till minibussar för att säkerställa att de får en meningsfull fritid. Pliktrådet uppmanar FMTS att göra som P 18, alternativt tillgodose att det finns cyklar att låna på förbundet. Däremot är cyklar, enligt förbandschefen och Pliktrådet, bara en lösning som är tillämpbar på sommaren.

På soldathemmet kommer det i år att gå att ta jägarexamen. Pliktrådet ser positivt på detta.

Övrigt

Förbundet delger Pliktrådet att en av de större utmaningarna som förbundet står inför är mängden unga officerare och instruktörer. Nya befäl har inte samma erfarenhetsbank som äldre befäl vilket kan leda till att utbildningen blir sämre. Pliktrådet vill belysa att de värnpliktiga uppskattar de unga befälens förmåga att växla mellan "läge på och av". Många förband delar FMTS farhåga och syn kopplat till unga befäl men de värnpliktiga på FMTS tycks uppskatta dem yngre befälen.

Avslutning

Pliktrådet vill avslutningsvis tacka FMTS för besöket. Pliktrådet uppfattar att förbundet jobbar med feedback. Pliktrådet vill tacka för goda samtal samt god dialog med de värnpliktiga, förtroendevalda och chefer på förbundet. Ett särskilt tack vill Pliktrådet rikta till LMA Ellen Cämpe, som följde med Pliktrådet under besöket och kämpar för de värnpliktigas mående.

Isak Andersson
Pliktrådet

Förbandsansvarig FMTS

070-848 59 79

isak.andersson@pliktradet.se

PLIKTRÅDET

Dnr: 2023-FÖRB-0011
Plikträdet 2023/2024
Författare: Isak Andersson

2023-10-12

SÄNDLISTA

Ellen Cämpe, LMA, FMTS

För kännedom